

Nr 239

Av herr Nilsson, Ferdinand, m. fl., *angående skördeskadeskyddet.*

Till fonden för jordbrukets skördeskadeskydd anslås årligen 15 milj. kronor under förutsättning att jordbrukarna genom avgifter på olika grödor tillskjuter lika mycket. Beslut härom fattades ursprungligen år 1961 (proposition nr 94), hade från början försökskaraktär och har sedan dess i tekniskt hänseende förbättrats, något som alltjämt fullföljes. Fortfarande kvarstår emellertid betydliga brister. Dels är de ekonomiska resurserna icke stora i jämförelse med den årsskörd som skall skyddas, och försäkringen måste givetvis anpassas därefter. Dels är det alltjämt så, att skyddet i enskilda fall icke utgår, beroende på bostadsort, grannarnas bättre skörd, valet av grödor o. s. v.

För att råda bot mot de värsta orättvisorna står ett obetydligt belopp — nu 400 000 kronor — till förfogande. Erfarenheten visar ej blott att själva beloppet är otillräckligt för att skapa rättvisa. För att en jordbrukare skall komma i fråga för sådant individuellt prövat stöd räcker det icke enbart med att hans skörd har skadats, hur stora skadorna än är. Vederbörande måste också vara ekonomiskt illa ställd. Det är klart att när beloppet är litet, är det skäligare att den ekonomiskt svaga får pengarna än den bättre ställde, men beloppet är här så otillräckligt att myndigheterna måste gradera även bland de illa ställda. Det är av dem som handlagt sådana ärenden omvitnat hur plågsamt det är att verkställa en sådan prövning. En annan sak är att på grund av att utsikterna att få del av individuellt prövat skördeskadeskydd är så små avstår många, som borde komma i fråga, alldeles från att ansöka därom.

Även i övrigt synes förtroendet för och förhoppningarna på skördeskade-försäkringen ha varit underkastade växlingar. De mer än 127 000 anmälningarna till skyddet 1962 tyder väl på att jordbrukarna och deras organisationer önskat ställa det på prov. Men nedgången 1963 med mer än 100 000 anmälningar ger möjligen anvisning om att man inte funnit sig uppmuntrad av försöket. År 1964 skedde en viss återhämtning i detta hänseende, då anmälningarna detta år uppgick till nära 52 000. För 1965 fortsätter uppgången till 83 000 anmälningar. Ersättningsarna för 1962 var 28 milj. kronor

men året därefter — trots den stora nedgången i anmälningar — nära 24 milj. kronor. För år 1964 har ersättningsbeloppen beräknats till icke fullt 19 milj. kronor.

I särskilt läge befinner sig de jordbrukare som över huvud taget inte anmält skördeskador men vid skördetidens slut likväl kan vara i behov av det skydd de varit med om att betala till. En betydande grupp är icke minst ett år som 1965 de många jordbrukare, som visserligen fått en tämligen stor skörd skadad, så att den i prishänseende måste nedklassas, exempelvis från brödsäd till fodersäd. Det kan kanske icke komma i fråga för skördeskadeförsäkringen med de förutsättningar som föreligger. Deras likviditet kan emellertid ha blivit allvarligt lidande av förlusten. Kreditmarknaden är av statsmakterna i viss grad blockerad genom kreditrestriktioner och höga räntor. Sådana åtgärder har vidtagits med hänsyn till att somliga andra näringar har högkonjunktur, som man med hänsyn till inflationsfaran sett sig nödsakad dämpa. Men för jordbrukarna, vilkas näring är skapligt prisreglerad — och i synnerhet dessa jordbrukare som har svårigheter på grund av vissa skördeskador — utgör det ingalunda någon inflationsfara. Kan de inte komma i fråga för den skördeskadeförsäkring det betalas till, är det så mycket rimligare, att de skall få låna pengar på skäliga villkor. Detta framstår just för fall som här berörts som ett erforderligt komplement till skördeskadeskyddet.

Lantbruksstyrelsen framhöll detta i sitt remissyttrande i samband med 1961 års förslag. Statens jordbruksnämnd konstaterade i det sammanhanget att, oavsett skördeskadeskyddet, för ett stort antal jordbrukare kvarstår tillfälliga kreditbehov, som bör tillgodoses i anknytning härtill. Landsorganisationen i Sverige var inne på liknande tankegångar och förordade statlig kreditgaranti. Sveriges lantbruksförbund och RLF fann det märkligt att lånefonden icke upptagits som komplement till den förordade skyddsformen. Då systemet vore sådant att det i vissa avseenden kunde slå fel, måste lån till jordbrukare, som drabbats av skördeskada, uppfattas som en viktig del av det permanenta skördeskadeskyddet.

Med hänvisning till vad som ovan framförts hemställas,

att av för skördeskadeskydd avsedda medel årligen ett belopp av högst 2 milj. kronor ställes till förfogande för utbetalning av individuellt prövade skördeskadebidrag;

att hos Kungl. Maj:t framställning göres om utredning avseende möjligheten att göra anslutningen till skördeskadeskyddet obligatoriskt oavsett anmälningsplikten beträffande alla jordbrukare som har att lämna bidrag till skördeskadefonden; samt

att likaledes i skrivelse till Kungl. Maj:t begäres utredning och förslag om komplettering av skördeskadeskyddet med möj-

ligheter till lån till jordbrukare, drabbade av skördeskador, i
enlighet med vad i motionen säges.

Stockholm den 25 januari 1966

Ferdinand Nilsson

Harald Pettersson

Eric Carlsson

i Kungsängen